

IDEAS CLAVE

APUNTAMENTOS / ANOTACIÓNS

A revolución francesa de 1789 supuxo a destrución do Antigo Réxime no que fora o reino do Rei Sol, nunha das potencias absolutistas hexemónicas na Idade Moderna. A súas implicacións históricas transcenden os límites franceses, dado que se converteu nun espello para todas as revolucións liberais europeas.

As **causas** da revolución francesa hai que buscalas na crise estrutural do Antigo Réxime, que se concreta en:

- **crise social:** as estreitas marxes de promoción social dos estamentos xeneraran un grande descontento na burguesía, que malia a súa posición económica estaba relegada ao chanzo máis baixo da sociedade do Antigo Réxime. O campesiñado e os grupos populares, que constituían a maioría da poboación, sustentaban economicamente todo o sistema debido a unha enorme presión tributaria e cargas de orixe feudal, co que o seu descontento é paralelo ao da burguesía.
- **crise económica:** as malas colleitas da década de 1780 provocaron unha alza continuada de prezos que asfixiou aínda máis ao campesiñado e aos grupos populares urbanos.
- **crise política:** o Estado francés estaba nunha situación de creba dado que os ingresos non acadaban os niveis dos gastos. Diante desta situación o monarca francés buscará, sen éxito, a colaboración dos estamentos privilexiados, dado que no Antigo Réxime clero e nobreza estaban exentos do pago de taxas. Paralelamente, as ideas liberais derivadas da Ilustración cuestionaban o poder absoluto do monarca e a soberanía baseada na orixe divina do seu poder.

Esta crise xeneralizada agudízase coa convocatoria dos **Estados Xerais** por parte de Luis XVI, institución de carácter consultivo da que o monarca pretendía obter recursos para paliar o déficit do Estado coa colaboración de todos os estamentos. O fracaso do monarca vese acompañado pola revolta do Terceiro Estamento, que aplica o principio da **soberanía nacional** ao declararse Asamblea Nacional. O proceso de demolición do Antigo Réxime estaba en marcha e tivo o seu detonante simbólico na rúa, cando o **14 de xullo de 1789** o pobo de París asalta a prisión da Bastilla, símbolo do absolutismo monárquico.

Mentres a revolución se espalla por todo o territorio francés, tanto urbano coma rural, a Asamblea Nacional vai dando pasos para a **destrución do Antigo Réxime**, entre os que se pode destacar a abolición do réxime feudal ou a Declaración de Dereitos do Home e do Cidadán, que consagra como fundamentais a igualdade, a liberdade e a propiedade.

En **1791 promúlgase a primeira Constitución francesa**, na que se establecía unha monarquía constitucional baseada na soberanía nacional e na división de poderes. Esta monarquía será breve pola contínua oposición do monarca, reacio a compartir o poder e favorable a unha intervención militar estranxeira que rematase coa revolución. Así entre **1792 e 1804 terá lugar a I República francesa**, na que o monarca será executado e os revolucionarios comezan a dividirse en función da profundidade e ritmo dos cambios que pretenden. Xenérase así un período marcado pola inestabilidade no que gobernarán os moderados (**xirondinos**) e tamén os radicais (**xacobinos**) que se complica aínda máis pola guerra contra as potencias

estranxeiras.

Neste contexto terá lugar o ascenso dos militares; e será un xeneral, **Napoleón Bonaparte**, quen rematará por dar un golpe de Estado en 1799 e por dirixir Francia ata 1815 nun complexo período caracterizado porque por unha banda **asenta os principios do liberalismo en Francia** (Código Civil de 1804) e por outra se coroa emperador e comeza unha **política de conquista de Europa** co obxectivo de espallar os ideais da revolución francesa.

Os éxitos militares de Napoleón fronte a todas as potencias europeas (agás Gran Bretaña) e as súas conquistas remataron tralas súas **derrotas en Leipzig** (1813) e **Waterloo** (1815). As monarquías europeas absolutistas como Austria, Prusia, Rusia ou España conseguiron así vencer a Napoleón, pero non puideron deter o inexorable avance das ideas revolucionarias que, antes ou despois, rematarían con elas.

RESUMO

DOCUMENTOS

1.- O TERCEIRO ESTADO

O proxecto deste escrito é moi sinxelo. Temos que facernos tres preguntas:

1º Que é o Terceiro estado? Todo.

2º Que foi ata o presente na orde pública? Nada.

3º Que pide? Ser algo. (...)

O Terceiro estado debe reunirse á parte; non concorrerá coa nobreza e co clero, non quedará con eles, nin por ordes nin por cabezas (...) Dirase: o Terceiro estado só non poderá formar os Estados Xerais. Aínda mellor! formará unha Asemblea Nacional.

SIÈYES *Que é o Terceiro estado?* (1789)

2.- A ABOLICIÓN DO RÉXIME FEUDAL

Art. 1. A Asemblea Nacional suprime completamente o réxime feudal e decreta que os dereitos e deberes, tanto feudais coma censuais, que se refiren á man morta real ou persoal e á servidume persoal e aos que os representan, son abolidos sen indemnización (...)

Art. 4. Todas as xustizas señoriais son suprimidas sen ningunha indemnización (...)

ASEMBLEA NACIONAL FRANCESA (DECRETO 4-8-1789)

3.- A IDEA IMPERIAL DE NAPOLEÓN

Pódense contar en Europa máis de trinta millóns de franceses, quince millóns de españois, quince millóns de italianos, trinta millóns de alemáns; eu quixen facer de todos eles un só pobo e un único corpo nacional.

Tería sido espléndido avanzar con este séquito cara á posteridade e á bendición dos séculos (...) implantar en todas as partes a igualdade dos códigos, os principios, as opinións, os sentimentos.

NAPOLEÓN BONAPARTE (*Memorias* 1815)

